

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 lipca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Plóciennik (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Michał Laskowski

SSN Marek Pietruszyński

w sprawie **M.B.**

skazanego z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 23 lipca 2025 r.,

kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu

z dnia 15 października 2024 r., sygn. akt II Ka 216/24,

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Mielcu

z dnia 9 kwietnia 2024 r., sygn. akt II K 532/23,

**na podstawie art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 536 k.p.k.
uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Okręgowemu w Tarnobrzegu do ponownego rozpoznania w
postępowaniu odwoławczym.**

Michał Laskowski

Waldemar Plóciennik

Marek Pietruszyński

[WB]

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Mielcu, wyrokiem z dnia 9 kwietnia 2024 r., w sprawie II K 532/23, uznał M. B. za winnego popełnienia czynu z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k. i za to na podstawie art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k. skazał go na karę 2 lat pozbawienia wolności. Na podstawie art. 46 § 1 k.k. Sąd orzekł wobec oskarżonego środek kompensacyjny w postaci obowiązku naprawienia wyrządzonej szkody w całości poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonego P. S.A. z siedzibą w W. 19.573,95 zł. Sąd orzekł też o dowodach rzeczowych oraz kosztach.

Apelację na korzyść oskarżonego wniósł jego obrońca, który zaskarżając wyrok w całości, podniósł szereg zarzutów obrazy prawa procesowego, tj. art. 4, art. 7 w zw. z art. 410 k.p.k., art. 5 § 2 w zw. z art. 2 § 2 k.p.k., art. 4 k.p.k., art. 7 k.p.k., art. 174 k.p.k., art. 170 § 1 pkt 5 k.p.k., a nadto błąd w ustaleniach faktycznych oraz rażącą niewspółmierność orzeczonej kary. Skarżący wniósł o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodów z zeznań imiennie wymienionych świadków, podając okoliczności, na które mieliby zostać przesłuchani, a w konkluzji o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego od zarzucanego mu czynu, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w postępowaniu pierwszoinstancyjnym.

Po rozpoznaniu wywiedzionej apelacji, Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu, wyrokiem z dnia 15 października 2024 r., sygn. akt II Ka 216/24, utrzymał w mocy zaskarżone orzeczenie.

Wyrok Sądu odwoławczego w całości zaskarżył kasacją obrońca M. B.. Na podstawie art. 523 k.p.k. i art. 526 § 1 k.p.k. zaskarżonemu wyrokowi zarzucił „rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie prawa procesowego, tj.:

a) 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. w zw. z art. 2 § 2 k.p.k., art. 5 § 2 k.p.k., art. 4 k.p.k. i art. 7 k.p.k., poprzez nierozważenie wszystkich okoliczności sprawy, oparcie rozstrzygnięcia na wybiórczych elementach zgromadzonego materiału dowodowego, ocenionego w sposób jednostronny i niepełny oraz z naruszeniem zasad prawidłowego rozumowania i wskazań doświadczenia życiowego, akcentując - wbrew zasadzie obiektywizmu - jedynie okoliczności niekorzystne dla oskarżonego i

oparte na nieprzekonywujących dowodach, przy jednoczesnym bagatelizowaniu, a w wielu wypadkach całkowitym pomijaniu tych, które przemawiały na jego korzyść, a nadto rozstrzyganiu wątpliwości, które wyłoniły się w toku przeprowadzonego przez Sąd postępowania, wyłącznie na niekorzyść oskarżonego, a więc wbrew zasadzie in dubio pro reo, co w konsekwencji doprowadziło do wydania wyroku utrzymującego w mocy rozstrzygnięcie Sądu pierwszej instancji w oparciu o niepełną ocenę i analizę niepełnego materiału dowodowego;

b) art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 174 k.p.k. poprzez zastąpienie zeznań mł. asp. M. B., jego notatkami urzędowymi z dnia 4 maja 2023 r., 5 maja 2023 r. (gdzie wskazał, że wygląda to tak jakby telefon został celowo wyłączony w tych godzinach), 30 czerwca 2023 r. (gdzie dokonał analizy połączeń telefonicznych oskarżonego, J. Ś. i M. S.), z dnia 13 lipca 2023 r., przy uznaniu przez Sąd Odwoławczy, że zbędnym jest bezpośrednie przesłuchanie w charakterze świadka mł. asp. M. B.;

c) art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 170 § 1 pkt 5 k.p.k. w zw. z art. 350a k.p.k. poprzez uznanie za zasadne oddalenie wniosków dowodowych o przesłuchanie świadków G. P., M. S., G. Ś., a nadto poprzez uznanie za zasadne zaniechanie wezwania tych świadków na rozprawę celem ich bezpośredniego przesłuchania z uwagi na to, że okoliczności które mieliby stwierdzić nie są tak doniosłe, aby zachodziła konieczność przesłuchania ich na rozprawie;

d) art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 170 § 1 pkt 1, 4 i 5 k.p.k. poprzez uznanie za zasadne oddalenie wniosku dowodowego o przesłuchanie świadka E. B., z uwagi na to, że świadek ten nie posiada informacji mających istotne znaczenie w sprawie, a nadto uznanie za zasadne oddalenie wniosku dowodowego obrońcy zawartego w piśmie z dnia 19 lutego 2024 r. (dowód z przesłuchania funkcjonariuszy KPP M./PP P.), z uwagi na to, że w świetle zebranych w sprawie dokumentów i pozostałego materiału dowodowego wynika w jaki sposób w niniejszej sprawie miał zostać wytypowany oskarżony, nadto uznanie za zasadne oddalenie wniosku dowodowego o przeprowadzenie eksperymentu procesowego;

e) z daleko idącej ostrożności procesowej, na wypadek niepodzielenia przez Sąd w/w zarzutów, (...) rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie prawa karnego procesowego, tj. art. 410 k.p.k. poprzez nieuwzględnienie przez Sąd Odwoławczy, w ślad za Sądem I instancji przy wymiarze kary za zarzucany

oskarżonemu czyn wszystkich okoliczności sprawy, stanu rodzinnego oskarżonego, co doprowadziło do orzeczenia wobec oskarżonego kary rażąco niewspółmiernej - kary 2 lat pozbawienia wolności, podczas gdy wystarczającym byłoby wymierzenie oskarżonemu kary łagodniejszej, przy zastosowaniu dobrodziejstwa z art. 37b k.k.”.

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i wyroku Sądu I instancji w całości i przekazanie sprawy w tym zakresie Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Odpowiadając pisemnie na kasację, prokurator wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Obrońca skazanego nie podniósł w kasacji zarzutu wystąpienia w sprawie bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 k.p.k., jednak Sąd Najwyższy z urzędu dostrzegł zaistnienie uchybienia z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w postaci nienależytej obsady sądu. Zgodnie z art. 536 k.p.k. Sąd Najwyższy rozpoznaje bowiem kasację w granicach zaskarżenia i podniesionych zarzutów, a w zakresie szerszym – tylko w wypadkach określonych w art. 435 k.p.k., art. 439 k.p.k. i art. 455 k.p.k. Wniesiona więc przez obrońcę kasacja okazała się skuteczna o tyle, że zainicjowała postępowanie, które doprowadziło do uchylenia zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

W uchwale trzech połączonych Izb z dnia 23 stycznia 2020 r., sygn. akt BSA I-4110-1/2020 (OSNK 2020, z. 2, poz. 7), Sąd Najwyższy stanął na stanowisku, że „nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. (...) zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego w sądzie powszechnym albo wojskowym na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, jeżeli wadliwość procesu powoływania prowadzi, w konkretnych okolicznościach, do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności”.

Sąd Najwyższy w uchwale I KZP 2/22 z dnia 2 czerwca 2022 r. potwierdził powyższe stanowisko, jednocześnie nie tylko podkreślając w niej, iż „brak podstaw do przyjęcia *a priori*, że każdy sędzia sądu powszechnego, który uzyskał nominację w następstwie brania udziału w konkursie przed Krajową Radą Sądownictwa po 17 stycznia 2018 r., nie spełnia minimalnego standardu bezstronności i każdorazowo sąd z jego udziałem jest nienależycie obsadzony w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Taka sytuacja zachodzi jedynie w stosunku do sędziów Sądu Najwyższego, którzy otrzymali nominacje w takich warunkach”, ale również uznał, że Krajowa Rada Sądownictwa ukształtowana w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw nie jest organem tożsamym z organem konstytucyjnym, którego skład i sposób wyłaniania reguluje Konstytucja RP, w szczególności w art. 187 ust. 1, a „w wyniku zmian ustawowych, dokonanych ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa, organ ten przestał spełniać cechy organu konstytucyjnego, co uchyliło domniemanie spełnienia przez osoby powołane przez Prezydenta RP z rekomendacji takiej Krajowej Rady Sądownictwa na stanowisko sędziego kryteriów niezawisłości i bezstronności. Bezpośrednie uzależnienie od władzy politycznej decyzji podejmowanych w procedurze nominacji sędziowskich, uzasadniło przekonanie, że o nominacjach tych mogą decydować względy pozamerytoryczne” (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 grudnia 2022 r., II KK 206/21). Powyższe oznacza, że brak bezstronności i niezawisłości sądu, w składzie którego zasiadał sędzia sądu powszechnego, który uzyskał nominację w wadliwym procesie przed Krajową Radą Sądownictwa od 17 stycznia 2018 r., należy ustalić *in concreto*.

Jak niejednokrotnie podnosił w swoich orzeczeniach Sąd Najwyższy, przeprowadzając test niezależności i bezstronności sądu w kontekście ewentualnego zaistnienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., należy mieć na względzie stopniowalność kryteriów doboru do sądów różnego rzędu, gdyż surowsze są wymagania w stosunku do sędziów ubiegających się o awans do sądów, które znajdują się wyżej w strukturze sądownictwa i w tym układzie mieć na uwadze takie okoliczności, jak np.: równoczesność (lub zbliżony czas) uruchomienia drogi awansowej z objęciem ważnego stanowiska w administracji sądowej w drodze

arbitralnej decyzji Ministra Sprawiedliwości, utajnienie obrad KRS w zakresie danej kandydatury, jednoznacznie negatywna opinia zgromadzenia ogólnego sędziów, porównanie osiągnięć zawodowych kandydata z doświadczeniem zawodowym i poparciem środowiska dla kontrkandydatów, to, czy kandydat w ogóle miał kontrkandydata do awansu, czy też był jedyną osobą, która wzięła udział w danym konkursie. Jednocześnie o wadliwości obsady sądu w przypadku, w którym w jego skład wchodzi sędzia powołany w wadliwym procesie nominacyjnym, może przesądzić ponadto fakt uzyskania nominacji na stanowiska funkcyjne pozostające w dyskrejonalnej kompetencji władzy politycznej, udział w pracach gremiów powiązanych z władzą polityczną, wykonywanie określonych zadań lub funkcji na podstawie arbitralnych decyzji władzy politycznej, co obejmuje również tzw. delegacje ministerialne, dodatkowe zatrudnienie w jednostkach bezpośrednio podporządkowanych władzy politycznej, charakter sprawy, do której rozstrzygnięcia ukształtowano dany skład sądu, a także działalność publiczna i wypowiedzi danego sędziego, wykraczająca poza gwarantowane przez Konstytucję ramy udziału w debacie publicznej, a wskazująca na zaangażowanie w realizację określonych celów politycznych władzy wykonawczej (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 października 2022 r., II KS 32/21 czy z dnia 30 maja 2023 r., II KK 23/22).

W wyniku przeprowadzenia testu niezależności i bezstronności sądu, Sąd Najwyższy stwierdza, że sąd orzekający z udziałem sędzi SO X. Y. był *in concreto* sądem nienależycie obsadzonym w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Okoliczności świadczące o braku zachowania standardu niezawisłości i bezstronności sądu orzekającego z udziałem wskazanej sędzi, a tym samym braku zapewnienia oskarżonemu prawa do rzetelnego procesu w rozumieniu art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Obywatela, Sąd Najwyższy szczegółowo omówił w sprawie III KS 36/24 (ale także w wyroku z dnia 24 czerwca 2025 r. w sprawie III KK 253/25). Odwołując się do zaprezentowanych tam faktów, wskazać należy, że X. Y. jako sędzia Sądu Rejonowego w Stalowej Woli w 2018 r. udzieliła poparcia dla zgłoszenia sędziego Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu R. P. na członka Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej przepisami ustawy o KRS z 2017 r. Miało to miejsce w czasie, gdy w przestrzeni publicznej znane były już zarzuty niekonstytucyjności regulacji zmieniającej skład Krajowej Rady Sądownictwa, w

szczegółności w zakresie skrócenia kadencji dotychczas działającej Rady oraz składu nowej Rady (zob. chociażby opinie prawne formułowane na etapie prac nad projektem ustawy o zmianie ustawy o KRS, druk sejmowy 2002 Sejmu VIII kadencji: stanowisko Ośrodka Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych z 12 listopada 2017 r., s. 5-8; opinia Krajowej Rady Sądownictwa z 6 grudnia 2017 r., s. 3-4; opinie Biura Analiz Sejmowych: autorstwa prof. dr hab. Stanisława Patyry z dnia 10 października 2017 r.; autorstwa prof. dr hab. Marka Chmaja z dnia 10 października 2017 r.; prof. dr hab. Marcina Matczaka z dnia 22 listopada 2017 r.; wszystkie opinie dostępne na stronie internetowej Sejmu RP)” (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 sierpnia 2024 r., III KS 36/24)

Po podpisaniu listy poparcia dla sędziego R. P., który ostatecznie członkiem KRS nie został, sędzia X. Y. decyzją Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości K. F. z dniem 26 kwietnia 2021 r. powołana została do pełnienia funkcji Prezesa Sądu Rejonowego w Stalowej Woli, którą to funkcję sprawowała, nawet po powołaniu jej na urząd sędziego sądu okręgowego w Sądzie Okręgowym w Tarnobrzegu.

Uchwałą nr [...] z dnia [...] listopada 2023 r., KRS wystąpiła z wnioskiem o powołanie sędzi X. Y. na urząd sędziego sądu okręgowego w Sądzie Okręgowym w Tarnobrzegu. Nastąpiło to w sytuacji, w której jedno wolne stanowisko sędziego sądu okręgowego w Sądzie Okręgowym w Tarnobrzegu ogłoszone zostało w Monitorze Polskim z 2023 r., poz. 125, a więc w czasie, gdy w wielu orzeczeniach Sądu Najwyższego, jak i organów międzynarodowych (ETPCz i TSUE) jednoznacznie oceniono, funkcjonującą o przepisy ustawy z 2017 r. „nową” KRS, jako instytucję niebędącą organem tożsamym z organem konstytucyjnym, którego skład i sposób wyłaniania reguluje Konstytucja RP, w szczególności w art. 187 ust. 1 oraz niestanowiącą organu niezależnego od władzy ustawodawczej i wykonawczej w rozumieniu obowiązujących Rzeczpospolitą Polską wiążących aktów prawa międzynarodowego.

Aktualne pozostaje stanowisko wyrażone w sprawie III KS 36/24, iż „Przystąpienie w tym układzie do konkursu, w którym nota bene sędzia X. Y. nie miała kontrkandydata, po wcześniejszym objęciu funkcji Prezesa Sądu Rejonowego w Stalowej Woli i jeszcze wcześniejszym podpisaniu listy poparcia na członka KRS, to niewątpliwie nic

innego jak jednoznaczne utożsamianie się z destrukcyjnymi dla wymiaru sprawiedliwości zmianami w polskim porządku prawnym. Ta ścieżka kariery wymienionego sędziego bez wątpienia uzasadnia również twierdzenie, że sędzia ta znalazła się w tej grupie sędziów, którzy cieszyli wyjątkowym zaufaniem ówczesnej władzy, przekraczającej dopuszczalną relację na linii sędzia – władza wykonawcza (w tym wypadku Ministerstwo Sprawiedliwości). Tych uwarunkowań sędzia X. Y., przy uwzględnieniu jej doświadczenia zawodowego, bez wątpienia była świadoma”.

Przedstawione powyżej okoliczności towarzyszące powołaniu na urząd sędziego Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu X. Y. mogą wzbudzić uzasadnione wątpliwości co do niezależności od czynników zewnętrznych składu sądu utworzonego z jej udziałem, w szczególności od bezpośrednich lub pośrednich wpływów władzy wykonawczej. Sąd, w składzie którego zasiadła sędzia X. Y. był zatem nienależycie obsadzony w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Zaistnienie w prawie bezwzględnej przyczyny odwoławczej w postaci nienależycie obsadzonego sądu na etapie postępowania odwoławczego skutkuje uchynieniem zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania temu w postępowaniu odwoławczym. Przy ponownym rozpoznaniu sprawy, Sąd odwoławczy powinien mieć na uwadze kwestię należytej obsady Sądu.

Stwierdzone z urzędu uchybienie skutkujące uchynieniem wyroku Sądu odwoławczego powoduje, iż rozpoznanie na obecnym etapie postępowania zarzutów kasacyjnych jest bezprzedmiotowe.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

[J.J.]

[r.g.]

